ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ Образац-2
ПРИМЉЕНО: 24.04.2017
ОРГ. ЈЕД. 09 БР. 765/17

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ФИЛОЛОШКИ

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени подобности теме и кандидата за израду докторске тезе

ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Одлуком Наставно-научног вијећа Филолошког факултета у Бањој Луци број 09/3.2078-13в/16, која је донесена на 82. сједници одржаној 13. 09. 2016. године, именована је Комисија за оцјену подобности теме и кандидата за израду докторске тезе под називом „Рецепција дела Хермана Хесеа у Немачкој и Србији“, коју је пријавила мр Јасмина Нектаријевић. Комисију чине:

1. Др Љиљана Аћимовић, доцент, ужа научна област Специфичне књижевности – њемачка књижевност, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, предсједник.

2. Др Николина Зобеница, ванредни професор, ужа научна област Германистика, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, члан.

3. Др Сања Радановић, ванредни професор, ужа научна област Специфични језици – њемачки језик, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци, члан.

Састав Комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звање, назив уже научне области за коју је изабран у звање, назив универзитета и факултета у којем је члан комисије стално запослен.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ, НАУЧНА И СТРУЧНА ДЈЕЛАТНОСТ КАНДИДАТА

Биографија

Мр Јасмина Нектаријевић рођена је у Крагујевцу 26. 03. 1965. године, гдје је похађала основну школу и Прву крагујевачку гимназију. Као њемачки стипендиста завршила је 1989. године студије Германистике на Универзитету у Лајпцигу са просјечном оцјеном 2 (што је еквивалентно нашој оцјени 4 на скали од 1 до 5). Магистарску тезу под називом „Рецепција мотива Фауста у новијој српској прози" одбранила је 2005. године на Филолошком факултету Универзитета у Београду (смјер: Наука о књижевности).

Од 1990. до 1993. године била је ангажована као преводилац у фабрици „Застава аутомобили" у Крагујевцу, а од 1993. до краја 2001. као референт у Одјељењу за спољну трговину предузећа „Призма" Крагујевац. Од 2002. до 2006. године била је запослена у библиотеци Економског факултета Универзитета у Крагујевцу. У периоду 2006–2010. године радила је као асистент на Филолошко-уметничком факултету у Крагујевцу на одсјеку Немачки језик и књижевност. Од 2010. године ради на Правном факултету Универзитета у Крагујевцу као виши референт за студентска питања.

Објављени научни радови:

1. Нектаријевић, Јасмина (2004), „Рецепција мотива Фауста у савременој српској прози", у: *Зборник Матице српске за књижевност и језик*, књ. LII, св. 3, стр. 599–604. (**Оригинални научни рад** објављен у рубрици Истраживања)

Напомена: Часопис *Зборник Матице српске за књижевност и језик* је у процесу посљедње категоризације научних часописа од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије за хуманистичке науке за 2014. годину имао категоризацију М24 – часопис међународног значаја верификован посебном одлуком матичних одбора.

Полазећи од познатог мотива о Фаусту, у раду се истражују специфичности и заједничке црте обраде овог мотива у три модерна српска текста: *Женски Фауст*

Вука Вуча, *Фаустов рулет* Верослава Ранчића и *Пентаграм* Радомира Константиновића. Ауторка констатује да се мотив Фауста у овим дјелима користи у функцији различитих интенција аутора. У роману Вука Вуча он се појављује као женски лик глумице у комунистичком свијету друге Југославије, који представља идеално тло за дјеловање ђаволских сила. У тексту Радомира Константиновића мотив Фауста се јавља као симбол или метафора за ситуацију модерног човјека-пјесника на крају историје, а у оквиру филозофско-есејистичког промишљања о егзистенцијалном стању човјека који је упознао свеколику традицију, који је дошао до крајњих граница свијести и који мора да се суочи са ништавилом на нов начин. Роман *Фаустов рулет* актуализује Фаустову бескомпромисну жеђ за знањем, неограничену никаквим моралним обзирима или индивидуалном и друштвеном одговорношћу у свијету нуклеарног лобија, међу атомским физичарима познатог института.

2. Нектаријевић, Јасмина, „Перспективе проучавања романа *Демијан* Хермана Хесеа са становишта Јунгове индивидуације“, у: *Липар*, часопис за књижевност, језик, уметност и културу, год. XVII, број 61, стр. 113–126. (**Претходно саопштење**, 821.112.2-31.09 Хесе Х.)

Часопис *Липар* је у процесу посљедње категоризације научних часописа од стране Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије за хуманистичке науке за 2014. годину имао категоризацију М52 – часопис националног значаја.

Ауторка у раду наглашава актуелност Хесеовог романа *Демијан* у свјетлу Јунгових теорија. Њена намјера је да ово дјело, како дескриптивно тако и аналитички, прикаже као ванвременски дискурс, иако је оно у основи аутобиографско и дубоко лично. Посебно су истакнута питања и проблеми који су писца заокупљали још од младих дана, као што су: сазријевање, самоостварење, постизање унутрашње равнотеже, тежња ка хармонији између духа и тијела, мисли и дјела, појединца и околине, која је аутор апострофирао овим романом.

а) Навести неопходне биографске податке: школовање, успјех у току школовања, кретање у служби,

резултати научно-истраживачког или стручног рада, јавна признања, друштвене активности и познавање страних језика;

б) У прилогу биографије доставити списак објављених научних радова.

2. ЗНАЧАЈ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

а) Значај истраживања:

Тема докторске дисертације „Рецепција дела Хермана Хесеа у Немачкој и Србији“ подразумијева истраживање које треба да покаже како је текла рецепција дјела њемачког нобеловца у његовој домовини и у Србији, будући да рецепција дјела овог значајног аутора у Србији није систематски проучена. Истраживање у различитим културним срединама треба да укаже на сложене механизме прихватања књижевних дјела и самог аутора у домаћој и страној култури. Оно има нарочит значај због чињенице да је Хесе био веома често превођен на српски језик. У том контексту биће утврђено која Хесеова дјела су преведена на српски језик и да ли су нека дјела више пута превођена, те ако јесу, шта су били разлози поновног превођења већ преведеног дјела. Истраживање треба да покаже да ли поред ове репродуктивне рецепције постоји и продуктивна, те у коликој мјери је присутна критичка мисао о Хесеу и његовим дјелима у написима на српском језику.

б) Преглед истраживања:

Будући да је Хесе 1946. године добио Нобелову награду за књижевност, његово књижевно стваралаштво је у Њемачкој проучено са различитих аспеката. Његов први биограф био је ауторов близак пријатељ Хуго Бал (Hugo Ball), а ова биографија објављена је 1927. године – исте године када је публикован и роман *Степски вук* (*Der Steppenwolf*) и када је Хесе славио 50. рођендан. Рецепција Хесеа и његових дјела у Њемачкој обиљежена је кампањама против аутора због његових антиратних и антинационалистичких изјава и ставова. Једну од значајнијих улога у формирању мишљења о овом књижевнику и његовом дјелу имао је Карлхајнц Дешнер (Karlheinz Deschner), који је у књизи *Кич, конвенција и умјетност* (*Kitsch, Konvention und Kunst*) изнио веома негативан став што је резултирало тиме да су

Хесеа и деценијама касније многи квалификовали као епигона и аутора кич књижевности. И управо током 60-тих година, када је рецепција његових дјела у Њемачкој досегла најнижу тачку, у Америци долази до огромне популарности Хесеових књижевних остварења, чиме он постаје један од најчитанијих и најпревођенијих њемачких аутора. Успомени на аутора посвећени су скупови који се периодично одржавају у његовом родном Калву (Calw), као и награде које носе његово име: *der Calwer Hermann-Hesse-Preis* и *der Karlsruher Hermann-Hesse-Literaturpreis*.

Разматрајући проблем истраживања, кандидаткиња је поред извора користила релевантну литературу, из које издвајамо:

1. Decker, G., *Hermann Hesse*, Suhrkamp, Berlin, 2013.
2. Gröger, H., *Hermann Hesses Kunstauffassung auf der Grundlage seiner Rezeptionshaltung*, Lang, Frankfurt am Main, 2003.
3. Plaisier, D., *Hermann Hesse*, BookRix GmbH & Co. KG, München, 2012.
4. Schwilk, H., *Hermann Hesse*, Piper, München, 2013.
5. Setzler, W., *Mit Hesse von Ort zu Ort*, Silberburg-Verl., Tübingen, 2012.
6. Solbach, A., *Hermann Hesse*, Winter, Heidelberg, 2012.
7. Zeller, B., *Hermann Hesse. Rohwolt E-Book Monographie*, Rohwolt E-Book, Reinbeck, 2013.

Литерература на српском језику:

8. Глушчевић, З., „Херман Хесе или рађање мита из сна и неурозе“, *Летопис Матице српске*, год. 44, књ. 115.
9. Глушчевић, З., *Књижевност и ритуали*, Српска књижевна задруга, Београд, 1998.
10. Живановић, Д., „Златоусти Нарцис“, *Дневник*, год. 12, бр. 2523, Нови Сад, 1953.
11. Jovanović, A., *Transformativno učenje u romanu Hermana Hesea „Sidarta“*, Beograd, 2013.
12. Kostić Tomović, J., „Heseovi prevodi na srpski jezik kao osnova za translatološka istraživanja“, *Prevodilac*.

13. Петровић, Р., „Бојама против депресије: непознати Хесе: сликар у Италији“, *Политика*.
14. Princ, A., *Večna čarolija početka: životopis Hermana Hesea*, preveo N. Jordanov, Laguna, Beograd, 2012.
15. Савић, Д., „Хесе – (не) написана партитура“, *Наслеђе*, Крагујевац.

в) Радна хипотеза са циљем истраживања:

Кандидаткиња полази од хипотезе да рецепција дјела Хермана Хесеа у Србији није систематски истражена. Радна хипотеза је заснована на неопходности проучавања мјеста и значаја њемачког нобеловца и одјека његових дјела у српској књижевности и култури. Као параметар у истраживању послужиће проучавање рецепције Хесеових дјела у Њемачкој. Кандидаткиња наглашава да ће на основу оваквог компаративног приступа бити могуће да се прецизније утврди значај и мјесто Хесеа у развоју европског романа и његов евентуални утицај на српску књижевност и књижевну мисао. Анализом превода Хесеових дјела и оцјенâ о његовом стваралаштву створиће се, по мишљењу кандидаткиње, услови за изрицање суда о његовом мјесту у српској преводној књижевности. Поред тога, кандидаткиња износи хипотезу да рецепција Хесеа код Срба није била интензивна у оној мјери у којој се то могло очекивати за писца оваквог значаја, те да би се овим истраживањем могао потврдити и документовати став Радована Вучковића о Хесеовом значају у свјетској књижевности 20. вијека. Основни циљ овог истраживања је да се њиме попуни празнина у српској компаратистици кад је у питању њемачки нобеловац и рецепција његових дјела у Србији и да се она упореди са прихватањем Хесеових књижевних остварења у Њемачкој.

г) Материјал и метод рада:

Као грађу, кандидаткиња наводи њемачке радове о Херману Хесеу. Истраживање ће обухватити и преводе Хесеових дјела на српски језик и њихову критичку оцјену, као и написе о њемачком нобеловцу на српском језику. Методологија рада је, у првом реду, ослоњена на теорију рецепције Ханса Роберта

Јауса и његов „хоризонт очекивања“. У истраживању ће бити кориштени и социолошки приступи, а биће предочене и друштвено-политичке околности у којима су настајала и у којима су реципирана Хесеова дјела у различитим културним срединама. У једном оваквом истраживању незаобилазне су и компаративна, књижевнокритичка и естетичка метода.

д) Научни допринос истраживања:

Докторска дисертација под називом „Рецепција дела Хермана Хесеа у Немачкој и Србији“ наговјештава веома озбиљан рад који има за циљ да попуни празнину у српској компаратистици кад је у питању рецепција дјела њемачког нобеловца у српској књижевности и култури. Приказ и анализа, те компарација рецепцијских процеса у двије различите културне средине, њемачкој и српској, домаћој и страној, даће увид у комплексне механизме прихватања књижевника и његовог дјела. Истраживање има за циљ и да обједини прилоге о Хесеу на српском језику и да освијетли његово присуство у српској књижевности и култури. Овако замишљено истраживање обећава студиозну и широко постављену дисертацију с могућим одговорима на питање о значају и мјесту Хесеа у свјетској књижевности 20. вијека.

а) Значај истраживања;
б) Преглед истраживања;
в) Радна хипотеза са циљем истраживања;
г) Материјал и метод рада;
д) Научни допринос истраживања.

3. ОЦЈЕНА И ПРИЈЕДЛОГ

Кандидаткиња мр Јасмина Нектаријевић показала је својим научним и стручним квалификацијама способност и компетентност да приступи изради пријављене докторске дисертације. Јасно је истакнута научна оправданост предложене теме. Конкретно су наведене хипотезе, циљеви, резултати и методологија истраживања. Предложена методологија је релевантна, будући да

Образац-2

Кандидаткиња мр Јасмина Нектаријевић показала је својим научним и стручним квалификацијама способност и компетентност да приступи изради пријављене докторске дисертације. Јасно је истакнута научна оправданост предложене теме. Конкретно су наведене хипотезе, циљеви, резултати и методологија истраживања. Предложена методологија је релевантна, будући да обједињује више научних метода: теорију и историју рецепције, социолошке приступе, компаративну, књижевнокритичку и естетичку методу. Оваквим приступом биће могуће сагледати комплексне проблеме и задате циљеве истраживања. У складу са наведеним чињеницама **констатујемо да су тема и кандидат подобни, те препоручујемо Наставно-научном вијећу Филолошког факултета Универзитета у Бањој Луци да мр Јасмини Нектаријевић одобри израду докторске дисертације под називом „Рецепција дела Хермана Хесеа у Немачкој и Србији“.**

а) Кратка оцјена о научним и стручним квалификацијама кандидата тј. о његовим способностима да приступи изради дисертације;

б) Научна или практична оправданост предложених истраживања и резултати који се могу очекивати;

в) Мишљење о предложеној методи истраживања;

г) Уколико комисија сматра да кандидат не посједује одговарајуће научне и стручне квалификације, да неке претпоставке кандидата у вези пријављене дисертације нису тачне или је предложен метод рада неадекватан, исти треба детаљно образложити.

д) Приједлог са образложеном оцјеном о подобности теме и кандидата (Обавезно написати оцјену да ли су тема и кандидат подобни или не)

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

Доц. др Љиљана Аћимовић
Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци,
УНО Специфичне књижевности – њемачка књижевност, предсједник Комисије

Проф. др Николина Зобеница
Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду,
УНО Германистика, члан Комисије

Проф. др Сања Радановић
Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци,
УНО Специфични језици – њемачки језик, члан Комисије